

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2010 M. LIEPOS 14 D. NUTARIMO NR. 1052 „DĖL
VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ VEIKLOS SKAIDRUMO UŽTIKRINIMO
GAIRIŲ APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO
TAP Nr. 19-143; TAIS Nr. 19-1071**

2019-02-12 Nr.NV-412

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – Nutarimo projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Nutarimo projektu nauja redakcija dėstomo Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 1052 (toliau – keičiamas Nutarimas Nr.1052) 2.1 p. siūlytina įvesti *valstybės valdomų įmonių* sąvokos trumpinį, kuris vėliau vartojamas keičiamo Nutarimo Nr.1052 2.2. ir 2.3 p., o 2.3 p. atsisakytina perteklinio žodžio „privalomai“ (atitinkamai šio žodžio, kaip perteklinio atsisakytina ir Aprašo 19 p.).

2. Keičiamo Nutarimo Nr.1052 2.2 p. nurodyta išimtis valstybės įmonei Ignalinos atominėi elektrinei pagrįstina teikime. Be to, 2.2 p. antrojo sakinio nuostata tikslintina, remiantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 25 p., kuris numato, kad teisės akto įsigaliojimas turėtų būti siejamas su konkrečia *kalendorine data*.

3. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamu Nutarimu Nr.1052 tvirtinamu Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašu (toliau – Aprašas) nustatomi nauji reikalavimai finansinių ataskaitų rinkinių, pranešimų, veiklos ataskaitų ir apibendrinančių ataskaitų turiniui, Nutarimo projektas pildytinas nuostatomis, nustatančiomis, kurių ataskaitinių laikotarpių ataskaitoms ir paminėtiems kitiems dokumentams šie nauji reikalavimai bus taikytini.

4. Aprašo 5 p. tikslintinas, vietoje akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių nurodant *valstybės valdomas bendroves*. Jei vis tik šioje nuostatoje turėtų mintyje ir tos bendrovės, kuriose valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia ½ ir mažiau balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, šiuo aspektu Aprašo 5 p. nuostata yra ne šio teisės akto reguliavimo dalykas, atsižvelgiant į Aprašo 1 p.

5. Aprašo 8.3 p. tikslintinas, atsižvelgiant į Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo įstatymo (toliau – Disponavimo įstatymas) 23 str. 5 d. 2 p., Akcinių bendrovių įstatymo 32 str. 1 d. 1 p. bei Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 3 str. 3 d., vietoje „strategijos“ nurodant „veiklos strategijos“ sąvoką (atitinkamai tikslintinos ir kitos Aprašo nuostatos, pvz., 19.3 p.). Be to, šiame papunktyje, atsižvelgiant į Aprašo 21 p.,

nurodytina ne tik konfidenciali informacija, bet ir informacija, kuri laikoma komercine (gamybine) paslaptimi.

6. Siūlytina atsisakyti perteklinių Aprašo 9 p. nuostatų „jeigu valstybės valdoma bendrovė yra patronuojanti bendrovė, jos interneto svetainėje turi būti skelbiama įmonių grupės struktūra, taip pat dukterinių bendrovių ir paskesnių eilių dukterinių bendrovių Aprašo 6.1–6.3 papunkčiuose nurodyti duomenys, interneto svetainių adresai, trumpi veiklos aprašymai, patronuojančios bendrovės valdomų akcijų dalis (procentais) jų įstatiniame kapitale“, kadangi minėta informacija, remiantis Aprašo 23 p., būtų teikiama konsoliduotame metiniame pranešime, kuris taip pat būtų skelbiamas valstybės valdomos įmonės interneto svetainėje.

7. Siekiant teisinio aiškumo, Aprašo 9 p. (atitinkamai ir kiti Aprašo punktai, pvz., 10 p., 23 p.) tikslintinas atskleidžiant sąvokos „trumpi veiklos aprašymai“ turinį. Atkreiptinas dėmesys, kad Civilinio kodekso 2.47 str. nustatyta, kad juridinio asmens įstatuose nurodomi *veiklos tikslai*, Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 6 str. nustatyta, kad įmonės įstatuose turi būti nurodyti įmonės veiklos tikslai, nurodant įmonės *veiklos sritis* ir *rūšis*, o Akcinių bendrovių įstatymo 4 str. 2 d. nustatoma, kad bendrovės įstatuose nurodomi bendrovės veiklos tikslai, nurodant *veiklos objektą*.

8. Aprašo 12 p. tikslintinas, jame duodant nuorodą taip pat ir į Aprašo 7 p. (žr. Aprašo 7 p. antrąjį sakinį).

9. Atskleistinas teisinis pagrindas Aprašo 18 p. nuostatos, kuria nustatomas reikalavimas valstybės įmonėms, priskirtinoms prie viešojo intereso įmonių grupės, rengti taip pat ir tarpines veiklos ataskaitas (šiuo aspektu įvertintinos ir Aprašo 8.5, 14 ir 24 p. nuostatos).

10. Aprašo 19.2 p. derintinas su Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 23 str. 2 d. 8 p. - vietoje *pagrindinių* įvykių, nurodant *svarbius* įvykius. Atsižvelgiant į Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 3 str. 1 d., Aprašo 19.2 p. vietoje „ataskaitinių metų“ vartotina „ataskaitinio laikotarpio“ sąvoka (atitinkamai koreguotinas ir Aprašo 23 p.).

11. Įvertintinas Aprašo 19.7 p. nuostatos dėl rizikos veiksmų santykis su Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 23 str. 2 d. 1 p. ir 11 p., taip pat Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 16 str. 2 d. 5 p. bei poreikis Apraše atsisakyti perteklinės informacijos.

12. Aprašo 19.11 p. derintinas su Darbo kodekso 139 str. 2 d., remiantis kuriuo darbo užmokestį sudaro bazinis (tarifinis) darbo užmokestis (valandinis atlygis arba mėnesinė alga), papildoma darbo užmokesčio dalis, priedai, priemokos ir premijos. Atitinkamai tikslintinas ir Aprašo 29 p.

Be to, Aprašo 19.11 p. nuostata, kuria nustatoma, kad metiniame pranešime ar metinėje veiklos ataskaitoje būtų pateikiama informacija apie vadovo darbo užmokestį ir kitų minimų asmenų atlygį, bei būtų skelbiama interneto svetainėje, kaip dalis metinio pranešimo ar metinės veiklos ataskaitos, derintina su 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679) 6 str. 3 d. nuostatomis. Skelbiant duomenis apie fizinius asmenis turėtų būti laikomasi Reglamento (ES) 2016/679 preambulės 41 p. nuostatų ir konstitucinių principų, skirtų asmenų teisių ir laisvių ribojimo reguliavimui (tai turi būti daroma įstatymu, ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo). Viešai skelbiant asmens duomenis turėtų būti nustatyti

bent asmens duomenų viešo skelbimo tikslas, konkretūs asmens duomenys bei viešinimo laikotarpis (žr. Valstybinės asmens duomenų inspekcijos 2018 m. liepos 2 d. rekomendacijas „Dėl reikalavimų teisės aktų projektams, kuriais reglamentuojamas asmens duomenų tvarkymas“).

13. Įvertintina, ar Aprašo 19.12 p. reikalavimas metiniame pranešime ar metinėje veiklos ataskaitoje pateikti informaciją apie Aprašo II ir III skyrių nuostatų *laikymąsi*, nebūtų perteklinė administracinė našta valstybės valdomoms įmonėms, nesukurianti pridėtinės vertės. Įvertintina, ar tapačių tikslų nebūtų pasiekta pateikiant informaciją apie tai, kokių Aprašo II ir III skyrių nuostatų *nesilaikoma* ir kodėl.

14. Aprašo 24 p. tikslintinas, atskleidžiant nuostatos „*svarbiausia* informacija apie valstybės valdomos įmonės veiklą apibūdinančius *rodiklius*“ turinį. Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665, 12² p. nurodoma, kad rašte dėl valstybės siekiamų tikslų valstybės valdomoje įmonėje ir keliamų lūkesčių nurodomi *esminiai veiklos vertinimo rodikliai*, o Aprašo 19.4 p. nurodomi pelningumo, likvidumo, turto apyvartumo, skolos rodikliai. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina įvardinti aiškų ir konkretų aptariamų rodiklių turinį.

15. Aprašo 25 p. tikslintinas, užtikrinant jo suderinamumą su Disponavimo įstatymo 23 str. 4 ir 5 d., remiantis kuriomis viešojo įstaiga „Stebėsenos ir prognozių agentūra“ rengia valstybės valdomų įmonių *veiklą* apibendrinančias tarpines ir metines ataskaitas, taip pat apibendrintas valstybės valdomų įmonių *veiklos strategijų įgyvendinimo* ataskaitas. Atkreiptinas dėmesys, kad Apraše nenurodytas valstybės valdomų įmonių *veiklos strategijų įgyvendinimo* ataskaitų rengimas, tačiau nurodytas įstatyminio pagrindo neturintis metinės valstybės valdomų įmonių gerojo valdymo indekso ataskaitos ir metinės valstybės valdomų įmonių vadovų darbo užmokesčio bei kolegialių organų ir komitetų narių atlygio ataskaitos rengimas.

16. Aprašo 26.1 p. tikslintinas, atskleidžiant „valstybės valdomų įmonių *politikos*“ sąvokos turinį, o Aprašo 26.6 p. nurodytina, kokie kriterijai apibūdina valstybės valdomų įmonių ar jų grupių *svarbą*.

17. Aprašo 31 p. tikslintinas jį derinant su Disponavimo įstatymo 23 str. 4 d., remiantis kuria viešojo įstaiga „Stebėsenos ir prognozių agentūra“ turi teisę gauti informaciją apie valstybės valdomų įmonių veiklos rezultatus taip pat ir iš valstybės valdomų įmonių. Atitinkamai tikslintinas ir Aprašo 32 p.

18. Aprašo 34 ir 35 p. tikslintini, nurodant juose įvardijamų veiksmų atlikimo terminus.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Ieva Peciukonienė